

Patrycja Kaszubska-Dziergas
Uniwersytet Opolski
<https://orcid.org/0000-0002-3335-0432>

Funkcjonowanie organizacji pozarządowych na rzecz pieczy zastępczej w internetowym zwierciadle (auto)prezentacji

The functioning of NGOs supporting foster care as shown by online (auto)presentation

Abstract

Unfortunately, as evidenced by the data of the Central Statistical Office of Poland (GUS), the number of foster families in Poland has been growing at a significant rate. In all Polish counties are witness, there is a constant search for foster families combined with promotional campaigns that encourage people to create such families. Being a foster parent is a difficult duty that is, nevertheless, extremely beneficial for the society. In this context, both institutional and non-institutional support networks play a significant role. Important examples of the latter include organisations that try to use the Internet to discuss this difficult social topic, communicating it to the broader public. The article discusses the topic of the media activities of selected organisations that support familial foster care. Its aim is to analyse the content of websites and the (auto)presentation of the indicated organisations of the 3rd sector associated with foster parenthood. Examples of ongoing grassroots initiatives include, for instance, Dolnośląska Fundacja na rzecz Pieczy Zastępczej “Przystanek Rodzina” [Lower Silesian Foundation for Foster Care “Przystanek Rodzina”], Koalicja na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej [Polish Foster Care Coalition] and Stowarzyszenie Nowy Dom [New Home Association]. The research methods used to study the (online) content enables the identification and analysis of the (auto)presentation of the declared objectives and forms of operations of the organisations. The research uses the analysis of the (media) content that supports the following conclusions: the operations of the above-mentioned NGOs are multidimensional because they focus not only on the

search for and training of candidates for foster families but also on support for existing foster families. The work of the indicated NGOs concerns the promotion of foster parent-hood, the (self-)improvement of volunteers, organisational activities and various types of support for foster parents and their charges.

Keywords: media communication, NGOs, familial foster care, Dolnośląska Fundacja na rzecz Pieczy Zastępczej „Przystanek Rodzina”, Koalicja na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej, Stowarzyszenie Nowy Dom.

Abstrakt

Jak pokazują dane Głównego Urzędu Statystycznego, w Polsce, niestety, nie wzrasta znacząco liczba rodzin zastępczych. We wszystkich powiatach trwają ustawiczne poszukiwania rodzin zastępczych oraz prowadzone są kampanie promocyjne, których celem jest zachęcanie do ich tworzenia. Bycie rodzicem zastępczym to trudne, ale niezwykle pożądane społecznie zadanie. W tej sytuacji istotną rolę odgrywa nie tylko instytucjonalna, ale także pozainstytucjonalna sieć pomocowa. Ważne są tu organizacje, które próbują za pomocą sieci internetowej omówić to trudne zagadnienie społeczne i naświetlić je jak najszerzszemu gremium. Artykuł podejmuje problematykę działań medialnych wybranych organizacji wspomagających rodzinną pieczę zastępczą. Jego celem jest próba analizy treści stron internetowych i (auto)prezentacji wskazanych organizacji III sektora, powiązanych z rodzicielstwem zastępczym. Przykładem ustawicznej pracy u podstaw są np. Dolnośląska Fundacja na rzecz Pieczy Zastępczej „Przystanek Rodzina”, Koalicja na Rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej oraz Stowarzyszenie Nowy Dom. Metodologia badań zawartości treści (internetowych) umożliwia identyfikację i analizę (auto)prezentacji deklarowanych celów i form działalności organizacyjnych. Zastosowaną metodą badawczą jest analiza zawartości treści (mediów), która pozwoliła na wyciągnięcie poniższych wniosków: działalność wymienionych organizacji pozarządowych jest wielotorowa, koncentruje się bowiem nie tylko na poszukiwaniu kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, szkoleniu ich, ale także na wspieraniu istniejących już rodzin zastępczych. Praca wskazanych organizacji pozarządowych dotyczy promocji rodzicielstwa zastępczego, (samo)doskonalenia wolontariuszy i pracy organizacyjnej oraz wielorakiego wsparcia rodziców zastępczych i ich podopiecznych.

Słowa kluczowe: komunikacja medialna, organizacje pozarządowe, rodzinna piecza zastępcza, Dolnośląska Fundacja na rzecz Pieczy Zastępczej „Przystanek Rodzina”, Koalicja na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej, Stowarzyszenie Nowy Dom.

Wprowadzenie

Osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej oraz prowadzące rodzinne domy dziecka na co dzień doświadczają różnych problemów związanych z ich organizacją i funkcjonowaniem. Trudności te bywają powodem rezygnacji ze sprawowania przez nich pieczy zastępczej. Źródłami problemów są czynniki zewnętrzne związane z ogólną sytuacją gospodarczą kraju, prowadzoną polityką społeczno-gospodarczą, edukacyjną i zdrowotną oraz czynniki wewnętrzne związane z funkcjonowaniem danej rodzinnej formy pieczy zastępczej. By zapobiec ich rozpadowi, należy udzielać im wsparcia profilaktycznego i terapeutycznego oraz zrozumieć trudności zgłaszane przez osoby sprawujące pieczę zastępczą i ich podopiecznych. Ważną rolę w tym zakresie odgrywają nie tylko jednostki organizacyjne pomocy społecznej, takie jak np. powiatowe centra pomocy rodzinie czy miejskie ośrodki pomocy rodzinie, ale również organizacje pozarządowe propagujące ideę rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej, udzielające im wsparcia oraz pomocy psychologiczno-pedagogicznej, finansowej, prawnej i merytorycznej (Pośluszna-Owczarz *et al.*, 2010, p. 27).

W Polsce istnieje kilka organizacji pozarządowych odgrywających kluczową rolę w promowaniu i wspieraniu rodzinnych form pieczy zastępczej. W ramach podejmowanych działań statutowych zdobywają dodatkowe środki finansowe na działania w tym obszarze. Na płaszczyźnie lokalnej i regionalnej realizują liczne projekty, organizują kampanie społeczno-informacyjne, konferencje naukowe, imprezy sportowe, kulturalne i integracyjne zraszające rodziców zastępczych oraz ich podopiecznych, a także podnoszące świadomość społeczną i propagujące ideę rodzicielstwa zastępczego. Przy realizacji poszczególnych przedsięwzięć współpracują z jednostkami samorządu lokalnego czy innymi instytucjami, które mogą przeznaczyć na takie działania środki finansowe. Organizacje mogą pozyskiwać środki finansowe na kilka sposobów (zob. Ngo.pl, 2025). M.in. mogą zwrócić się do organizacji pozarządowych tzw. infrastrukturalnych lub inaczej „wspierających”, świadczących pomoc innym fundacjom, stowarzyszeniom, inicjatywom obywatelskim (Sawicka and Reszka, 2020, pp. 150–152).

Niniejszy artykuł jest próbą opisanie i identyfikacji działalności społeczno-pedagogicznej prezentowanej przez wybrane organizacje w Internecie. Organizacje wspomagające działalność powiązaną z rodzicielstwem zastępczym to m.in.: Dolnośląska Fundacja na rzecz Pieczy Zastępczej „Przystanek Rodzina”, Koalicja na Rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej oraz Stowarzyszenie Nowy Dom. Działają one w różnych częściach kraju, wielowątkowo, mieszcząc się w głównym nurcie pracy z rodzinami i ich podopiecznymi.

Uznając, że zjawiska socjopedagogiczne i kulturowe mają charakter wielowymiarowy, warto wyjaśnić, w jaki sposób opisywane organizacje społeczne III sektora radzą sobie w otaczającym świecie, jakie znaczenie nadają społeczno-kulturowo-edukacyjnej rzeczywistości, jak definiują same siebie i osiągalne sytuacje życiowe, a także jakie wizje pracy i życia konstruują i do czego aspirują. Ważne jest pytanie: jak te informacje przedstawiane są odbiorcom w sieci, co możemy dowiedzieć się o stowarzyszeniu i zagadnieniu podejmowanym przez nie. Celem artykułu jest synchroniczna analiza treści stron internetowych i (auto)prezentacji stowarzyszeń powiązanych z rodzicielstwem zastępczym. Problematyka badań nad internetową (auto)prezentacją deklarowanych przez wskazane organizacje celów i form działalności skupi się na określeniu ich wartości, podstaw aktywności, specyfiki obiektu działania i jej „produktów”.

Wraz z upowszechnianiem Internetu w XXI w. i wzrostem jego znaczenia, to medium staje się istotnym narzędziem nie tylko komunikowania informacji, o czym można przeczytać choćby u Claude’a Shannona (Wach-Kąkolewicz, 2005, pp. 71–72), ale i prowadzenia badań społecznych. Badania internetowe mogą być prowadzone przy użyciu rozmaitych „tradycyjnych” technik badawczych, zmodyfikowanych na potrzeby technicznej analizy medialnej (Batorski and Olcoń-Kubiczka, 2006, pp. 99–100), aż po wykorzystanie olbrzymich zasobów danych – tekstów oraz zapisów aktywności ludzi i organizacji. Obszary rzeczywistości, które w opisie można identyfikować, również w tych badaniach, to dla przykładu: kształtowanie tożsamości organizacji; komunikacja organizacji z otoczeniem społecznym, w tym współpraca i współorganizacja działań, podejmowanie wspólnych inicjatyw; umiejętność przygotowywania i publikowania komunikatów medialnych; kompetencje w zakresie promowania działań, budowania i realizowania adekwatnych strategii komunikacyjnych (Szyszka, 2013, pp. 31–40).

Szeroko pojmowana analiza treści (jako rozumiejąca, usystematyzowana i programowo analityczna lektura/percepcja przekazów) staje się nieodzownym elementem większości badań socjopedagogicznych. Niezależnie od paradygmatu, problematyki, a nawet wybranej metody, badacz na którymś z etapów pracy spotyka się z gotowym tekstem lub zwizualizowanym materiałem, który musi poddać opisowi, identyfikacji i analizie. Wydaje się, że pewien rodzaj analizy treści jest również immanentną cechą życia i stałym elementem rozumnej percepcji otaczającej badacza rzeczywistości. Bardziej szczegółowo rozumiana analiza treści znajduje swoje zastosowanie w badaniach gotowych przekazów, gdyż badane są pewne specyficzne, istniejące już treści (Szczepaniak, 2012, p. 84).

Analiza treści może być frekwencyjnym i „rozumiejącym” badaniem zarejestrowanych ludzkich przekazów. Zamiast dokonywać szczegółowej wiwisekcji każdego z badanych tekstów, można wyjść od obserwacji, że w badanym mate-

riałe powtarzają się pewne względnie stałe zespoły i konfiguracje elementów, ideologiczne konstrukcje, dyskursy, opisujące różne aspekty funkcjonowania rzeczywistości (Lisowska-Magdziarz, 2004, p. 53) mogące ukazać perspektywę całości zjawiska. Powyższe wskazania metodologiczne dotyczące zastosowanej techniki badawczej, przywoływane w literaturze metodologicznej, zostały zastosowane przy deskrypcji polityki informacyjnej, wizerunkowej i (auto)promocji treści analizowanych stowarzyszeń. Badawczą analizę materiału sieciowego przeprowadzono w styczniu 2025 r.

1. Dolnośląska Fundacja na rzecz Pieczy Zastępczej „Przystanek Rodzina”

Analizując stronę internetową Dolnośląskiej Fundacji na rzecz Pieczy Zastępczej „Przystanek Rodzina”, czytający otrzymuje jednorodny przekaz informacyjny, którego opis sprowadza się do następujących faktów: Fundacja powstała w 2014 roku, jej siedziba mieści się we Wrocławiu, w województwie dolnośląskim (zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2022 roku w województwie dolnośląskim rodzin sprawujących rodzinną pieczę zastępczą było 3 992, dzieci natomiast objętych rodzinną opieką zastępczą 5 982); funkcję prezeski pełni Małgorzata Sawicka, wiceprezeski natomiast Agnieszka Grabowska; koordynatorki ds. rodzin zastępczych to Krystyna Blatsios, Joanna Komorowska oraz Paulina Górczyńska, zaś ds. współpracy międzynarodowej – Laura Piel Martin; sprawy marketingu i PR koordynuje Monika Krzysztanowicz, wolontariatu i eventów – Barbara Animucka, a pomocy prawnej – Aleksandra Nawrocka (Przystanekrodzina.pl, 2025a). Wyeksponowanymi celami Fundacji są: pomoc społeczna, a zatem udzielanie codziennego wsparcia i pomocy rodzinom działającym w systemie pieczy zastępczej i ich podopiecznym, będącym w trudnej sytuacji zarówno życiowej, jak i materialnej, wyrównywanie ich szans życiowych oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu; pomoc rodzinom działającym w systemie pieczy zastępczej w przezwyciężaniu trudności formalno-prawnych i administracyjnych; propagowanie idei tworzenia i prowadzenia rodzinnych form pieczy zastępczej; poszukiwanie nowych opiekunów zastępczych, a także wdrażanie dobrych wzorców i praktyk w zakresie pieczy zastępczej (Przystanekrodzina.pl, 2025b).

Od 2021 roku ważnym aspektem działalności Fundacji jest organizacja letnich oraz zimowych wyjazdów dla dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej, których celem jest uleczenie traumy tych dzieci oraz pomoc w radzeniu sobie z trudnymi wspomnieniami z przeszłości. Aktualnie w tym obszarze prowadzone są dwie

stałe inicjatywy: kolonie w Centrum Promocji Zdrowia w Tarasce oraz sportowe obozy w ramach akcji #PodarujWakacje. W Centrum prowadzone są zajęcia oddechowe w celu redukcji stresu. Podopieczni rozwijają tam umiejętności radzenia sobie ze stresem i emocjami, koncentrację uwagi, budują poczucie własnej wartości, uczą się odpowiedzialności i pracy w grupie oraz rozwijają kompetencje liderские. Uczestniczą także w warsztatach z zakresu profilaktyki uzależnień. Natomiast letnie i zimowe obozy wypełnione są aktywnościami sportowymi, których celem jest między innymi rozładowanie napięć, uwolnienie stresu, poprawa kondycji i krążenia, wzmocnienie mięśni, czy poprawa sprawności ruchowej. Należy nadmienić, że zajęcia sportowe dla podopiecznych są świetną zabawą, poprawiają humor, integrują, a także uczą pracy w grupie, kreatywności i sprytu (Przystanekrodzina.pl, 2025c). Od 2020 roku Fundacja jest realizatorem kampanii społecznej pt. „Znajdź mnie”, której celem jest zwiększenie liczby rodzin zastępczych głównie na terenie Dolnego Śląska, ale również w całej Polsce oraz zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej rodzicielstwa zastępczego. Na portalu społecznościowym Facebook na bieżąco zamieszczane są informacje o potrzebie tworzenia nowych rodzin zastępczych oraz filmiki o tematyce związanej z rodzicielstwem zastępczym, w tym między innymi o rodzajach form rodzinnej pieczy zastępczej, o budowaniu relacji z dzieckiem w rodzinie zastępczej, o trudnościach, z jakimi zmagają się rodzice zastępczy oraz możliwościach ich przewycięzania. Podejmowane działania mają na celu wsparcie organizatorów pieczy zastępczej w poszczególnych miastach i powiatach (Przystanekrodzina.pl, 2025d). Od 2019 roku Fundacja bierze także czynny udział w realizacji projektu pt. „Klucz Do Jutra”, którego celem jest wsparcie edukacyjne dla dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej. W ramach projektu wolontariusze udzielają podopiecznym korepetycji. Na każdego wolontariusza przypada jeden podopieczny. Spotkania odbywają się raz w tygodniu przez cały rok szkolny w miejscu zamieszkania podopiecznego. Warto nadmienić, że w ramach tworzenia bezpiecznej więzi pomiędzy wolontariuszem a uczniem organizowane są dodatkowe spotkania, w tym wspólne wyjścia do kina, ZOO, czy na basen (Przystanekrodzina.pl, 2025e). Poza wyżej wymienionymi inicjatywami Fundacja każdego roku organizuje imprezy świąteczne i mikołajkowe dla dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej. Oprócz paczek świątecznych szykuje poczęstunek, wspólne zabawy, występy artystyczne oraz konkursy, zapewniając tym samym miły czas spędzany w przyjaznej i rodzinnej atmosferze (Przystanekrodzina.pl, 2025f). Fundacja jest także współorganizatorem wielu konferencji naukowych w kraju o tematyce związanej z rodzicielstwem zastępczym. Ostatnia z nich pt. „Rodzina zastępcza w systemie wsparcia” odbyła się w 2024 roku. Celem konferencji było spotkanie i dialog różnych środowisk zajmujących się pieczą zastępczą – bada-

czy, dydaktyków, praktyków. W ramach dwudniowych obrad poruszono między innymi zagadnienia dotyczące uwarunkowań prawnych organizacji i funkcjonowania systemu pieczy zastępczej, form wsparcia rodziców zastępczych oraz ochrony dobra dziecka przebywającego w rodzinie zastępczej. Pierwszy dzień konferencji został poświęcony naukowej refleksji nad pieczą zastępczą. Drugi dzień miał wymiar praktyczny, wypełniły go warsztaty i panele dyskusyjne, w ramach których poruszono kwestie udzielania pomocy rodzinom zastępczym, wad i zalet obecnego systemu wsparcia, a także kierunków jego rozwoju (Przystanekrodzina.pl, 2025g).

Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że od 2022 roku Fundacja poszerzyła zakres swojej aktywności o działania skoncentrowane na udzielaniu pomocy dzieciom ukraińskim i ich rodzinom w następujących obszarach: zdrowie psychiczne, opieka, działania krótkofalowe i długofalowe. „W ramach obszaru zdrowia psychicznego pomaga dzieciom uciekającym przed wojną radzić sobie z bólem i dezorientacją, zapewniając im dostęp do terapii zespołu stresu pourazowego i traumy. W ramach obszaru opieki, dzięki dobroczynności uprawnionych rodzin zastępczych, zapewnia dzieciom poczucie normalności, koordynując jednocześnie ich pobyt w warunkach przypominających dom. W ramach obszaru działań krótkofalowych oferuje opiekę tymczasową rodzinom poprzez zapewnienie im zakwaterowania, artykułów osobistych i udostępnienie zasobów organizacyjnych, aby z czasem mogły osiągnąć samodzielność. Z kolei w ramach obszaru działań długofalowych tworzy stałe miejsca zamieszkania dla dzieci i ich rodzin poprzez odnawianie niezagospodarowanych przestrzeni w całym kraju” (Przystanekrodzina.pl, 2025h).

Strona internetowa Fundacji jest estetyczna, komunikatywna, przystępna, łatwo można wejść w panele i zakładki, które zawierają informacje związane z samą Fundacją i jej aktywnością, jak i wiedzę o opiece zastępczej.

2. Koalicja na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej

Z internetowej strony Koalicji na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej wyłania się rzeczywistość powstałej w 2004 roku organizacji, złożonej z podmiotów współdziałających ze sobą w sprawie pieczy zastępczej. Siedziba Koalicji znajduje się w Legionowie w województwie mazowieckim (zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, przy końcu 2022 roku w województwie mazowieckim rodzin sprawujących rodzinną pieczę zastępczą było 4 089, dzieci natomiast objętych tą formą opieki – 6 083). Koalicja od początku swojej działalności zrzesza fundacje i stowarzyszenia zajmujące się problematyką rodzicielstwa zastępczego

(członkami założycielami Koalicji są: Fundacja Przyjaciółka; Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce; Mazowiecka Fundacja Rodzin Zastępczych; Fundacja „Oriflame Dzieciom”; Stowarzyszenie „U Siemachy”; Towarzystwo Nasz Dom; Stowarzyszenie Rodzin Adopcyjnych i Zastępczych „Pro Familia”; Stowarzyszenie Rodzicielstwa Zastępczego „Nasze Gniazdo”; Stowarzyszenie Zastępczego Rodzicielstwa Oddział Mazowiecki; Fundacja Rodzin Adopcyjnych; Bialskie Stowarzyszenie Rodzicielstwa Zastępczego „Jedno serce”; Chrześcijańskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom – Misja Nadziei). Zarząd Koalicji składa się z przewodniczącej Beaty Potockiej oraz dwóch członkiń: Marzeny Gwiazdy-Wasiak oraz Katarzyny Klimiuk-Bibik. Celami Koalicji są działania ukierunkowane na: zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej; umieszczanie dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej w sytuacji, kiedy konieczne jest zapewnienie dziecku stabilnego środowiska opiekuńczo-wychowawczego poza rodziną naturalną; podnoszenie standardów rodzinnej opieki zastępczej; przeciwdziałanie negatywnym stereotypom dotyczącym rodzinnej pieczy zastępczej; podnoszenie kompetencji i rozwój członków Koalicji; zwiększanie świadomości społecznej w kontekście opieki nad dzieckiem i rodziną; poprawę jakości funkcjonowania rodzin zastępczych oraz pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej (Koalicja.org, 2025a).

Od 2021 roku Koalicja jest organizatorem bezpłatnych szkoleń dla kandydatów na rodziców zastępczych niezawodowych według autorskiego programu „Mentor” zatwierdzonego przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej. Szkolenia są prowadzone przez trenerów programu „Mentor” w wymiarze 50 godzin oraz 3 godziny szkolenia na temat różnic kulturowych. Wymogiem przystąpienia do szkolenia jest posiadanie wstępnej kwalifikacji uzyskanej od powiatowego centrum pomocy rodzinie lub miejskiego ośrodka pomocy społecznej. Ponadto osoby biorące udział w szkoleniu muszą odbyć 10 godzin praktyk umożliwiających zapoznanie się z doświadczeniami wychowawczymi rodzin sprawujących pieczę zastępczą. Spotkania odbywają się online za pomocą platformy ZOOM. Grupa szkoleniowa liczy do 20 osób. Tematyka szkolenia przedstawia się następująco: „integracja, motywacja, wprowadzenie do tematyki rodzicielstwa zastępczego; ja ze sobą, ja z innymi; dzieci biologiczne w rodzinie zastępczej; więzi; podstawy wiedzy o rozwoju – przemoc i rozwój prawidłowy/zaburzony, wczesna diagnostyka; uzależnienia/FASD; trauma; ocena sytuacji dziecka; potrzeby edukacyjne dzieci; komunikacja; przejścia i zmiany, rodziny pomocowe, rodzeństwo; usamodzielnienie; reintegracja; prawa i wizerunek dziecka; narzędzia współpracy z ORPZ; samorozwój i wypalenie; mentoring; różnice kulturowe, praca z dzieckiem z kultury ukraińskiej; sesja pytań, panel z udziałem prawnika, organizatora i rodziny zastępczej” (Koalicja.org, 2025b). Od 2021 roku Koalicja jest także re-

alizatorem projektu pt. „Reakcje łańcuchowe”, którego celem jest „praca na rzecz wyeliminowania zdiagnozowanych barier i błędów, tak by nie powielać ich, a docelowo przekształcić sposób myślenia o rekrutacji i funkcjonowaniu rodzinnej pieczy zastępczej” (Koalicja.org, 2025c). Dotychczas zrealizowano trzy webinary. Wzięli w nich udział pracownicy organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz powiatowych centrów pomocy rodzinie, rodzice zastępczy, prowadzący rodzinne domy dziecka i placówki opiekuńczo-wychowawcze, działacze organizacji pozarządowych i wszystkie inne osoby zainteresowane tematyką opieki zastępczej. Pierwszy webinar pt. „Reakcje łańcuchowe. Dlaczego mimo akcji promocyjnych nie przeżywamy odrodzenia rodzicielstwa zastępczego?” dotyczył zjawiska nieskutecznych rekrutacji na rodziców zastępczych, w tym nieprawidłowego rozpoznania barier rekrutacyjnych i zaadresowania rozwiązań przez organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej (Koalicja.org, 2025d), drugi pt. „Rezygnacja, wypalenie: dlaczego przestaje się być rodziną zastępczą?” dotyczył powodów rezygnacji z prowadzenia rodziny zastępczej (Koalicja.org, 2025e), trzeci natomiast pt. „Nieudane umieszczenia – wypadek przy pracy czy stałe zjawisko?” odnosił się do tzw. nieudanych umieszczeń w pieczy zastępczej, a dokładniej zjawiska migracji dzieci pomiędzy rodzinami zastępczymi i placówkami (Koalicja.org, 2025f). Od 2013 roku Koalicja jest również corocznym organizatorem Kongresu Rodzicielstwa Zastępczego, podczas którego podejmowana jest dyskusja wokół ważnych obszarów rodzicielstwa zastępczego. Jest także możliwość dzielenia się wiedzą i dobrymi praktykami, które służą lepszemu wsparciu dzieci. Kongres adresowany jest do przedstawicieli samorządów, organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej, rodziców zastępczych, powiatowych centrów pomocy rodzinie, organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli rządu odpowiedzialnych za podejmowane działania w obszarze wsparcia rodziny i pieczy zastępczej. W 2024 roku hasłem przewodnim Kongresu było: „Dziecko jest najważniejsze – w bezpiecznej rodzinie siła”. Kongres został poświęcony rzecznictwu. W pierwszym dniu odbyły się trzy warsztaty dla osób zainteresowanych tematyką rodzicielstwa zastępczego. Pierwszy dotyczył współpracy z samorządami, drugi poświęcony był tzw. fundraisingowi, czyli procesowi zdobywania funduszy poprzez proszenie o wsparcie osób indywidualnych, przedsiębiorstw, fundacji dobroczynnych lub instytucji rządowych i samorządowych. Ostatni, trzeci warsztat poruszał tematykę rodzica zastępczego jako rzecznika dziecka z FAS (Koalicja.org, 2025g).

Warto podkreślić, że Koalicja ustawicznie monitoruje proces deinstytucjonalizacji w obszarze pieczy zastępczej w Polsce (proces deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej rozumiany jest jako proces przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej. Ma on na celu oparcie systemu na rodzinnych formach pieczy zastępczej i zmniejszenie liczby placówek instytucjonalnej pieczy zastępczej).

Wnioski z monitoringu można znaleźć w opublikowanych przez Koalicję publikacjach, np.: „Dobre praktyki powiatów w realizacji Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej” (Kulig, Luberadzka-Gruca and Wojtasińska, 2015); „Raport z oceny realizacji Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Wyniki analiz i badań jakościowych i ilościowych” (Jakubiec *et al.*, 2015); „Raport – postępy deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej w Polsce” (Kwaśniewska-Sadowska *et al.*, 2018; Koalicja.org, 2025h). W 2022 roku Koalicja we współpracy z UNICEF-em realizowała roczny projekt pt. „Wzmacnianie systemu rodzinnej pieczy zastępczej dla dzieci bez opieki i rozdzielonych z rodzicami oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej”, aby wspierać dzieci z ukraińskiej pieczy zastępczej, które przybyły do Polski jako uchodźcy wojenni. W ramach realizacji projektu Koalicja realizowała szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze (Ukraińców i Polaków) wg autorskiego programu szkoleniowego Mentor, a także szkolenia zwiększające umiejętności ukraińskich rodziców zastępczych oraz pracowników systemu wsparcia dziecka i rodziny. Zorganizowała także serię webinarów na temat prawnych i jakościowych aspektów systemu pieczy zastępczej w Polsce. Skierowano je do ukraińskich rodzin zastępczych oraz pracowników systemu wsparcia dziecka i rodziny. W ramach podsumowania realizowanego projektu Koalicja zorganizowała konferencję pt. „Wszystkie dzieci są najważniejsze”. Wśród prelegentów znaleźli się przedstawiciele organizacji pozarządowych, świata nauki czy administracji rządowej i samorządowej zajmujący się problematyką rodzicielstwa zastępczego. Wystąpienia oraz panele dyskusyjne dotyczyły między innymi prawa w zakresie pieczy zastępczej w Polsce i Ukrainie, dobrych praktyk w zakresie wsparcia rodzin zastępczych czy doświadczenia przez dzieci traumy wojennej związanej z umieszczeniem w zastępczym środowisku opiekuńczo-wychowawczym (Koalicja.org, 2025i).

Strona internetowa Koalicji jest estetyczna i zawiera wszystkie ważne dla czytającego informacje, umożliwia też kontakt w celu zdobycia bardziej szczegółowych informacji. Zarzucić można jedynie, że wpisy nie są dokonywane codziennie.

3. Stowarzyszenie Nowy Dom

Ostatnim analizowanym materiałem informacyjnym jest internetowy obraz Stowarzyszenia Nowy Dom, które funkcjonuje od 2008 roku. Siedziba Stowarzyszenia mieści się w Zawierbiu w województwie podkarpackim (zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2022 roku w województwie podkarpackim rodzin sprawujących rodzinną pieczę zastępczą było 1 136,

dzieci natomiast objętych rodzinną opieką zastępczą 1 738). Zrzesza ono głównie rodziny zastępcze z terenu podkarpackiego, małopolskiego, województwa lubelskiego oraz specjalistów zajmujących się problematyką rodzicielstwa zastępczego. Funkcję prezesa Stowarzyszenia pełni Magdalena Koczaj-Kizior, wiceprezeską natomiast Karolina Zaręba. Ponadto w skład zespołu Stowarzyszenia wchodzi: psychologowie, pedagodzy, oligofrenopedagodzy, logopedzi, psychoterapeuci, specjaliści pracy z rodziną, psychiatry, pediatri, neurologi, dzy dziecięcy oraz pielęgniarki (Stowarzyszenie-nowydom.pl, 2025a). Celami Stowarzyszenia są: propagowanie i tworzenie ruchu zastępczego rodzicielstwa; udzielanie wszechstronnej pomocy rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka; prowadzenie działań zapobiegających niepowodzeniom rodzinnym i osobistym w środowisku rodzin zastępczych; prowadzenie i organizowanie szkoleń z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, pomocy społecznej, pracy socjalnej, ochrony zdrowia, resocjalizacji i edukacji; promowanie zdrowia fizycznego i psychicznego oraz wyrównywanie społecznych szans dzieci oraz całych ich rodzin; przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji społecznej dzieci z rodzin w kryzysie; opracowanie i wspieranie programów reintegracji społecznej na rzecz podopiecznych rodzinnych form pieczy zastępczej i ich rodzin; prowadzenie mieszkań treningowych, mieszkań chronionych, mieszkań usamodzielnienia itp. dla wychowanków rodzin zastępczych; prowadzenie działalności z zakresu usług medycznych wspierających zdrowie psychiczne wychowanków rodzinnych form pieczy zastępczej i ich rodzin; wykonywanie zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej; reprezentowanie i obrona interesów rodzin zastępczych wobec organów administracji państwowej, samorządowej oraz innych instytucji (Rejestr.io, 2025).

Stowarzyszenie od początku swojej działalności ustawicznie organizuje szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz osób już pełniących powyższe funkcje w oparciu o własny program szkoleniowy pt. „Nowy Dom”, który został zatwierdzony przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Warto w tym miejscu wyróżnić kilka z nich. Podstawowe szkolenie organizowane dla kandydatów na rodzinne formy pieczy zastępczej obejmuje 60 godzin dydaktycznych zajęć warsztatowych przeplatanych miniwykładami oraz 10 godzin praktycznych do odbycia w wybranej rodzinnej formie pieczy zastępczej. W trakcie pięciu spotkań kandydaci zdobywają wiedzę nt. regulacji prawnych w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej; więzi i rozwoju dziecka; strat i ich wpływu na funkcjonowanie dziecka w pieczy zastępczej; zależności i ich wpływu na dziecko i rodzinę; tożsamości dziecka. Stowarzyszenie

organizuje także dwa szkolenia pt. „Zawodowy Nowy Dom”. Pierwsze z nich skierowane jest do kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe i obejmuje 26 godzin zajęć warsztatowych przeplatanych miniwykładami. W trakcie pierwszego spotkania kandydaci nabywają wiedzę nt. specyfiki funkcjonowania rodzin zastępczych zawodowych specjalistycznych, o charakterze pogotowia rodzinnego, rodzinnych domów dziecka. Natomiast na drugim spotkaniu kandydaci biorą udział w warsztacie umiejętności wychowawczych dla opiekunów zastępczych. Szkolenie drugie natomiast skierowane jest do kandydatów, którzy będą sprawować opiekę i wychowywać dzieci z niepełnosprawnościami. Program obejmuje 20 godzin warsztatowych przeplatanych mini-wykładami. Warsztat poświęcony jest tematyce: „wczesnej diagnostyki, w tym wczesnego rozpoznawania zaburzeń rozwojowych, interwencji i wspomagania rozwoju dziecka, jako kompleksowej wielospecjalistycznej pomocy dziecku niepełnosprawnemu ze szczególnym uwzględnieniem kluczowych niepełnosprawności dzieci w pieczy jak FAS/FASD czy RAD; rozwoju dziecka, w tym rozwoju psychoruchowego, emocjonalnego i społecznego oraz metod rewalidacji i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego na przykładzie FASD”. Ponadto na szkoleniu kandydaci zdobywają informacje na temat organizacji i instytucji wspierających oraz udzielających specjalistycznej pomocy rodzinom wychowującym dzieci z różnego rodzaju dysfunkcjami. Stowarzyszenie organizuje także szkolenia dla osób pełniących już funkcję rodziny zastępczej lub prowadzących rodzinny dom dziecka. Szkolenie pt. „Wychowanie w rodzinie zastępczej” obejmuje 12 godzin dydaktycznych. W trakcie szkolenia uczestnicy dowiadują się, „jakie są źródła i znaczenie komunikatów wypowiedzianych przez dzieci; w jaki sposób analizować potrzeby dzieci na podstawie ich wypowiedzi; jak rozmawiać odnosząc się do emocji dziecka i przyczyn zachowania; jak rozmawiać w sytuacjach konfliktowych; jak rozmawiać, aby wzmacniać więzi oraz poczucie wartości dziecka; jak ważne jest zapewnienie dziecku wspierającego i pełnego akceptacji środowiska; jak ważne dla dziecka jest bezwarunkowe, pozytywne wsparcie. Jaki jest związek między zaspokajaniem potrzeb a zachowaniem; jakie są cele pozytywnej dyscypliny; jakie są dostosowane do wieku dziecka, efektywne i nieoparte na przemocy techniki dyscyplinowania; w jaki sposób posługiwać się pozytywną dyscypliną wobec dzieci, które przeżyły zaniedbania i odrzucenie”. Ostatnim organizowanym przez Stowarzyszenie szkoleniem wartym podkreślenia jest szkolenie pt. „Silni i skuteczni”. Szkolenie obejmuje 8 godzin dydaktycznych, a jego celem jest wzmocnienie poczucia satysfakcji z pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Szkolenie podzielone jest na dwie części: teoretyczną i praktyczną. Podczas miniwykładów w części teoretycznej uczestnicy dowiadują się, czym jest wypalenie zawodowe w kontekście rodzinnych form pieczy zastępczej. Po-

znają jego przyczyny, symptomy, objawy i skutki. Dowiadują się, w jaki sposób mogą zapobiegać wypaleniu zawodowemu oraz jak skutecznie sobie z nim radzić. W części praktycznej szkolenia uczestnicy dzielą się swoimi doświadczeniami z zakresu prowadzenia rodziny zastępczej, organizacji pobytu dziecka w rodzinie, kształtowania umiejętności rozstania się z dzieckiem po zakończeniu nad nim opieki, prowadzenia grup wsparcia dla rodziny i jej członków czy form udzielanego im wsparcia. Należy podkreślić, że wszystkie organizowane przez Stowarzyszenie szkolenia są prowadzone przez doświadczonych i wykwalifikowanych trenerów, którzy na co dzień prowadzą rodziny zastępcze zawodowe czy też zajmują się pracą z rodzinami zastępczymi, adopcyjnymi, rodzinami biologicznym i dziećmi przebywającymi w tych formach opieki (Stowarzyszenie-nowydom.pl, 2025b).

Oprócz cyklicznie realizowanych szkoleń dotychczas Stowarzyszenie zorganizowało szereg inicjatyw i projektów. W 2016 roku utworzono Ośrodek Wsparcia Dziecka i Rodziny, który funkcjonuje przy siedzibie Stowarzyszenia. Dokonuje się w nim specjalistycznej diagnozy i terapii podopiecznych rodzin zastępczych. Prowadzone są także szkolenia podnoszące kompetencje opiekunów zastępczych i kadr zawodowo zajmujących się wspieraniem rodzinnych form pieczy zastępczej. W latach 2017–2018 Stowarzyszenie realizowało dwa dwuletnie projekty. Pierwszy pt. „Nauka łatwa sztuka” został skierowany do wychowanków rodzin zastępczych i ich opiekunów. Podopiecznym udzielano bezpłatnych korepetycji w miejscu ich zamieszkania oraz organizowano im warsztaty psychoedukacyjne stacjonarnie, oraz w formie wyjazdów letnich i zimowych. Opiekunom natomiast zorganizowano cykl szkoleń poszerzających ich wiedzę i umiejętności z zakresu rodzicielstwa zastępczego. Drugi projekt pt. „Dobry start = Bezpieczne lądowanie” został skierowany do wychowanków realizujących indywidualny program usamodzielnienia. Zorganizowano im między innymi cykl szkoleń i warsztatów wspierających sferę usamodzielnienia, utworzono grupę wsparcia dla młodych, stworzono portfolio zasobów, a także zorganizowano mentoring (Stowarzyszenie-nowydom.pl, 2025c).

Generalnie należy podkreślić, że Stowarzyszenie poza wyżej opisanymi inicjatywami i projektami stale prowadzi: poradnictwo specjalistyczne dla członków rodzinnych form pieczy zastępczej; specjalistyczne diagnozy podopiecznych; usługi specjalistyczne w miejscu zamieszkania rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka przez odpowiednich specjalistów, w tym psychologów, pedagogów, logopedów; zajęcia rozwojowo-terapeutyczne oraz socjoterapeutyczne dla wychowanków rodzinnych form pieczy zastępczej, oraz dzieci biologicznych opiekunów; grupy wsparcia dla opiekunów zastępczych zawodowych i niezawodowych. Ponadto jest corocznym organizatorem:

letniego i zimowego wypoczynku połączonego z psychokorekcyjnymi zajęciami i terapią dla podopiecznych rodzinnych form pieczy zastępczej; obchodów Dnia Rodzicielstwa Zastępczego w formie promocji rodzicielstwa zastępczego oraz integracji rodzin zastępczych; akcji Zostań Mikołajem dla podopiecznych, w ramach której dzieci otrzymują wymarzone prezenty (Stowarzyszenie-nowydom.pl, 2025d).

Strona internetowa Stowarzyszenia jest estetyczna, zawiera informacje o jego funkcjonowaniu i działaniu. Panele i zakładki są dobrze opisane, choć pojawiające się słownictwo łacińskie może być pewnym utrudnieniem dla niewprawionego w tej dziedzinie użytkownika.

Zakończenie

Artykuł podjął tematykę obrazu organizacji rodzinnej pieczy zastępczej w swoistym zwierciadle sieci internetowej. Tematyka ta podejmowana przez różne podmioty ma informować społeczeństwo o problemie społecznym, który nie tylko narasta, ale i zmienia się. Rodzicielstwo zastępcze, chociaż nigdy nie zastąpi naturalnego, staje się często jedyną szansą na prawidłowy rozwój dziecka oraz jego powrót do dobrego, godnego i bezpiecznego życia. Jest więc najlepszą formą opieki nad dzieckiem porzuconym, osieroconym społecznie lub biologicznie. Jak pokazują dane Głównego Urzędu Statystycznego w Polsce, niestety, nie następuje znaczący przyrost liczby rodzin zastępczych. W przeciwieństwie do rosnącej powoli liczby dzieci potrzebujących opieki (dane Głównego Urzędu Statystycznego pokazują, że w kraju pod koniec 2022 roku w pieczy zastępczej przebywało około 72 tysiące dzieci pozbawionych całkowicie lub częściowo opieki rodziny naturalnej, z tego 56 tys. w pieczy rodzinnej oraz 16,6 tys. w pieczy instytucjonalnej. W porównaniu z 2021 rokiem liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej zwiększyła się o 0,7%). Dodatkowo liczba rodzin zastępczych nie rozkłada się równomiernie we wszystkich województwach.

We wszystkich powiatach kraju trwają ustawiczne poszukiwania rodzin zastępczych oraz prowadzone są kampanie promocyjne, których celem jest zachęcanie do ich tworzenia. Bycie rodzicem zastępczym to trudne, ale niezwykle pożądane społecznie zadanie. Rodzice zastępczy w swoich domach opiekują się dziećmi, które doznały traumatycznych przeżyć, negatywnych emocji, krzywdy, straty, bólu psychicznego czy fizycznego. Koncentrując się na potrzebach i problemach wychowawczych dzieci, sami nie zawsze potrafią zadbać o siebie i poradzić sobie z trudnościami, które dotyczą sfery życiowej i emocjonalnej. W tej

sytuacji istotną rolę odgrywa nie tylko instytucjonalna, ale także pozainstytucjonalna sieć pomocowa (Wilczek and Wilczek, 2020, p. 158).

Internetowy przegląd organizacji pozarządowych w Polsce podejmujących działania na rzecz rodzinnej pieczy zastępczej, prowadzi do wniosku, że ich działalność jest wielotorowa, koncentruje się bowiem nie tylko na poszukiwaniu kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, szkoleniu ich, ale także na wspieraniu istniejących już rodzin zastępczych. Pojawiają się linki do różnych materiałów pomocniczych, podcastów, publikacji do pobrania, odniesień do dobrych praktyk.

Informacje dostarczane szerszemu gronu odbiorców, jak również udzielone wsparcie pozwalają eliminować trudności wychowawcze, uczyć analizować postępowanie własne i pozostałych członków rodziny, docierać do istoty problemu poprzez spojrzenie holistyczne, tworzyć alternatywne rozwiązania lub plany pozytywnych inicjatyw i działań zaradczych (Kaszubska-Dziergas and Tomczyk, 2020, p. 161). Ważny jest w tym wypadku również medialny obraz serwowany przez podmioty podejmujące rodzinną pieczę zastępczą, gdyż wizerunek ich funkcjonowania i działalności może wspomóc pozytywny odbiór rodzicielstwa zastępczego w społeczeństwie.

Data wpłynięcia: 2025-01-05

Data otrzymania pozytywnych recenzji: 2025-07-30

Data wysłania do druku: 2025-12-XX

References

- Batorski, D. and Olcoń-Kubicka M. (2006) 'Prowadzenie badań przez Internet – podstawowe zagadnienia metodologiczne', *Studia socjologiczne*, nr 3, pp. 99–132.
- Główny Urząd Statystyczny, *Pieczka zastępcza w 2022 r.* Available at: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/dzieci-i-rodzina/dzieci/pieczka-zastepcza-w-2022-roku,1,7.html> (Accessed: 12 January 2025).
- Jakubiec, D. et al. (2015) *Raport z oceny realizacji Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Wyniki analiz i badań jakościowych i ilościowych*. Warszawa: Koalicja na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej. Available at: <http://koalicja.org/deinstytucjonalizacja-pieczy-zastepczej/> (Accessed: 12 January 2025).
- Kaszubska-Dziergas, P. and Tomczyk J. (2020) 'Zakończenie' in: P. Kaszubska-Dziergas, J. Tomczyk (eds) *Rodzicielstwo zastępcze – w poszukiwaniu modelu wsparcia i animowania współpracy środowiskowej*. Opole: Uniwersytet Opolski, pp. 161–162.

- Koalicja.org (2025a) Koalicja na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej, *Statut Koalicji*. Available at: <http://koalicja.org/dokumenty/> (Accessed: 12 January 2025).
- Koalicja.org (2025b) Koalicja na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej, *Szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze – MENTOR*. Available at: <http://koalicja.org/szkolenie-rz-mentor/> (Accessed: 12 January 2025).
- Koalicja.org (2025c) Koalicja na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej, *Reakcje łańcuchowe*. Available at: <http://koalicja.org/reakcje-lancuchowe/> (Accessed: 12 January 2025).
- Koalicja.org (2025d) Koalicja na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej, *Webinar: „Reakcje łańcuchowe”*. Available at: <http://koalicja.org/reakcje-lancuchowe/webinar-reakcje-lancuchowe/> (Accessed: 12 January 2025).
- Koalicja.org (2025e) Koalicja na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej, *Webinar: „Rezygnacja, wypalenie”*. Available at: <http://koalicja.org/reakcje-lancuchowe/webinar-rezygnacja-wypalenie/> (Accessed: 12 January 2025).
- Koalicja.org (2025f) Koalicja na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej, *Webinar: „Nieudane umieszczenia”*. Available at: <http://koalicja.org/reakcje-lancuchowe/webinar-nieudane-umieszczenia/> (Accessed: 12 January 2025).
- Koalicja.org (2025g) Koalicja na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej, *9. Kongres Rodzicielstwa Zastępczego*. Available at: <http://koalicja.org/kongres-rodzicielstwa-zastepczego/> (Accessed: 12 January 2025).
- Koalicja.org (2025h) Koalicja na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej, *Deinstytucjonalizacja pieczy zastępczej*. Available at: <http://koalicja.org/deinstytucjonalizacja-pieczy-zastepczej/> (Accessed: 12 January 2025).
- Koalicja.org (2025i) Koalicja na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej, *Wzmacnianie systemu rodzinnej pieczy zastępczej*. Available at: <http://koalicja.org/wzmacnianie-systemu-rpz/> (Accessed: 12 January 2025).
- Kulig, B., Luberadźka-Gruca, J. and Wojtaśńska E. (eds) (2015) *Dobre praktyki powiatów w realizacji Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*. Warszawa: Koalicja na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej. Available at: <http://koalicja.org/deinstytucjonalizacja-pieczy-zastepczej/> (Accessed: 12 January 2025).
- Kwaśniewska-Sadowska, A. et al. (2018) *Raport – postępy deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej w Polsce*. Warszawa: Koalicja na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej. Available at: <http://koalicja.org/deinstytucjonalizacja-pieczy-zastepczej/> (Accessed: 12 January 2025).
- Lisowska-Magdziarz, M. (2004), *Analiza zawartości mediów. Przewodnik dla studentów*, Kraków: Uniwersytet Jagielloński, pp. 128.
- Ngo.pl (2025) *Fundusze*. Available at: <https://fundusze.ngo.pl/aktualne> (Accessed: 10 January 2025).
- Posłuszna-Owczarz, M. et al. (2010) 'Problemy rodzin zastępczych w opinii praktyków', *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*, nr 6, pp. 21–29.

- Przystanekrodzina.pl (2025a) Dolnośląska Fundacja na rzecz Pieczy Zastępczej „Przystanek Rodzina”, *Nasz zespół*. Available at: <https://www.przystanekrodzina.pl/nasz-zesp%C3%B3%C5%82> (Accessed: 10 January 2025).
- Przystanekrodzina.pl (2025b) Dolnośląska Fundacja na rzecz Pieczy Zastępczej „Przystanek Rodzina”, *Statut Fundacji*. Available at: <https://www.przystanekrodzina.pl/dokumenty> (Accessed: 10 January 2025).
- Przystanekrodzina.pl (2025c) Dolnośląska Fundacja na rzecz Pieczy Zastępczej „Przystanek Rodzina”, *Letnie i zimowe obozy dla dzieci*. Available at: <https://www.przystanekrodzina.pl/wyjazdy-dla-dzieci> (Accessed: 10 January 2025).
- Przystanekrodzina.pl (2025d) Dolnośląska Fundacja na rzecz Pieczy Zastępczej „Przystanek Rodzina”, *Kampania społeczna „Znajdź mnie”*. Available at: <https://www.przystanekrodzina.pl/znajdz-mnie> (Accessed: 10 January 2025).
- Przystanekrodzina.pl (2025e) Dolnośląska Fundacja na rzecz Pieczy Zastępczej „Przystanek Rodzina”, *Klucz Do Jutra – korepetycje dla dzieci*. Available at: <https://www.przystanekrodzina.pl/klucz-do-jutra> (Accessed: 10 January 2025).
- Przystanekrodzina.pl (2025f) Dolnośląska Fundacja na rzecz Pieczy Zastępczej „Przystanek Rodzina”, *Imprezy świąteczne i nikotajkowe*. Available at: <https://www.przystanekrodzina.pl/imprezy-%C5%9Bwi%C4%85teczne> (Accessed: 10 January 2025).
- Przystanekrodzina.pl (2025g) Dolnośląska Fundacja na rzecz Pieczy Zastępczej „Przystanek Rodzina”, *Konferencja naukowa*. Available at: <https://www.przystanekrodzina.pl/konferencja> (Accessed: 10 January 2025).
- Przystanekrodzina.pl (2025h) Dolnośląska Fundacja na rzecz Pieczy Zastępczej „Przystanek Rodzina”, *Pomoc dla dzieci z Ukrainy*. Available at: <https://www.przystanekrodzina.pl/pomoc-ukrainie> (Accessed: 10 January 2025).
- Rejestr.io (2025), Stowarzyszenie Nowy Dom, *Cel działania*. Available at: <https://rejestr.io/krs/309958/stowarzyszenie-nowy-dom> (Accessed: 15 January 2025).
- Sawicka, M. and Reszka S. (2020) ‘Promowanie rodzicielstwa zastępczego w środowisku lokalnym. Udział organizacji i instytucji’, in: P. Kaszubska-Dziergas, J. Tomczyk (eds) *Rodzicielstwo zastępcze – w poszukiwaniu modelu wsparcia i animowania współpracy środowiskowej*. Opole: Uniwersytet Opolski, pp. 149–152.
- Stowarzyszenie-nowydom.pl (2025a) Stowarzyszenie Nowy Dom, *Nasz zespół*. Available at: <https://stowarzyszenie-nowydom.pl/#nasz-zespol> (Accessed: 15 January 2025).
- Stowarzyszenie-nowydom.pl (2025b) Stowarzyszenie Nowy Dom, *Szkolenia dla kandydatów*. Available at: <https://stowarzyszenie-nowydom.pl/#szkolenia> (Accessed: 15 January 2025).
- Stowarzyszenie-nowydom.pl (2025c) Stowarzyszenie Nowy Dom, *Nasze projekty*. Available at: <https://stowarzyszenie-nowydom.pl/#projekty> (Accessed: 15 January 2025).
- Stowarzyszenie-nowydom.pl (2025d) Stowarzyszenie Nowy Dom, *Diagnostyka*. Available at: <https://stowarzyszenie-nowydom.pl/#diagnostyka> (Accessed: 15 January 2025).

- Szczepaniak, K. (2012) 'Zastosowanie analizy treści w badaniach artykułów prasowych – refleksje metodologiczne', *Acta Universitatis Lodzensis. Folia Sociologica*, nr 42, pp. 83–112.
- Szyska, M. (eds) (2013) *Kształtowanie wizerunku instytucji pomocy społecznej w mediach*. Warszawa: Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, pp. 31–40.
- Wach-Kąkolewicz, A. (2005) 'Tradycje komunikowania a komunikowanie w kształceniu zdalnym przez Internet', *Neodidagmata*, nr 27/28, pp. 67–78.
- Wilczek, J. and Wilczek G. (2020) 'Rekomendacje i wnioski' in: P. Kaszubska-Dziergas, J. Tomczyk (eds) *Rodzicielstwo zastępcze – w poszukiwaniu modelu wsparcia i animowania współpracy środowiskowej*. Opole: Uniwersytet Opolski, pp. 157–160.